

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОЧИКИСТОН

Дар бораи хизматрасонии иҷтимоӣ

(Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқии фаъолиятро дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли муқаррар менамояд ва муносибатҳоеро, ки хангоми амалӣ намудани ҳуқуқи шаҳрвандони Тоҷикистон, шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванд ба хизматрасонии иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба миён меоянд, ба танзим мебарорад.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хизматрасонии иҷтимоӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад (Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998).

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

хизматрасонии иҷтимоӣ - маҷмуи хизматҳои иҷтимоии марбут ба фаъолияти ҳадамоти иҷтимоӣ дар бобати дастгирии иҷтимоӣ, расонидани хизматҳои иҷтимоӣ-маишӣ, иҷтимоӣ-тиббӣ, равонишиносию педагогӣ, иҷтимоӣ-ҳуқуқӣ, хизматҳои дигар ва кӯмаки моддӣ, мутобиқшавӣ ва офияти иҷтимоии шаҳрвандон, ки дар ҳолати душворӣ зиндагӣ қарор доранд;

ҳадамоти иҷтимоӣ - ташкилотҳо, новобаста аз шакли моликият, соҳибқорони инфиродӣ, ки хизматҳои иҷтимоӣ мерасонанд;

хизматҳои иҷтимоӣ - намудҳои қору фаъолият, ки ба қонеъ гардонидани талаботи шаҳрвандон ва ба манфиати онҳо бо мақсади расонидани кӯмак дар ҳолати душвори зиндагӣ ва пешгирии онҳо равона гардидаанд;

қорманди ҳадамоти иҷтимоӣ - шаҳрванде, ки бо мақомоти идораи хизматрасонии иҷтимоӣ ва ё ташкилоти иҷтимоии ба аҳоли хизматрасонанда муносибати меҳнатӣ дорад ва ӯҳдадори асосии меҳнатиаш хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли мебошад;

гирандагони хизматҳои иҷтимоӣ - шаҳрванд ё гурӯҳи шаҳрвандоне, ки ба хизматрасонии иҷтимоӣ эҳтиёҷ доранд ва ба онҳо хизматҳои иҷтимоӣ расонида мешаванд (Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998);

ҳолати душвори зиндагӣ - ҳолате, ки фаъолияти мӯътадили зиндагии шаҳрвандро ба таври воқеӣ вайрон мекунад ва ё ҳолате, ки у мустақилона аз он баромада наметавонад, аз ҷумла:

- маъюбӣ;
- пиронсолӣ;
- беморӣ;
- оқибати садамаи истеҳсолӣ ва бемории касбӣ;
- аз даст додани саробон, танҳои, ятимӣ, беназоратӣ;
- набудани ҷойи муайяни истиқомат;
- вобастагии бардавоми рӯҳӣ, оқибати зӯрварӣ ва ё ҳолатҳои, ки ҳаётро зери хатар мегузоранд;
- ҳолати дигари душвори зиндагӣ.

Моддаи 3. Мақсадҳои хизматрасонии иҷтимоӣ

Мақсадҳои хизматрасонии иҷтимоӣ инҳо мебошанд:

-мусоидат намудан ба таъмини имкониятҳои баробар барои ҳамаи аъзои ҷамъият, ки ба таҳкими ягонагии иҷтимоӣ ва роҳ надодан ба ҷудокунии иҷтимоӣ равона гардидаанд;

-таъмин намудани имконияти ба сар бурдани ҳаёти сазовору беҳатар, ҳамзамон иштирок дар қорҳои ҷамъиятӣ;

-кӯмак намудан ба шаҳрвандон барои рафъи ҳолати душвори зиндагӣ, ки онҳо бо маблағи худ ва имкониятҳои мавҷудбуда қудрати баргараф қардани онро надоранд;

-тақвият додани ҷидду ҷаҳди шахсии шаҳрвандон ва оилаҳо, муҳайё кардани шароит барои ҳалли мустақилонаи масъалаҳои пешомада аз тарафи онҳо;

-пешгирӣ кардани ҳолати душвори зиндагӣ.

Моддаи 4. Принципҳои хизматрасонии иҷтимоӣ

Хизматрасонии иҷтимоӣ дар асоси принципҳои зерин амалӣ мегардад:

-масъулиятшиносии мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, ташкилотҳо, ҳамчунин шахсони мансабдор барои таъмини ҳуқуқҳои шаҳрвандон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-адолати иҷтимоӣ ҳангоми амалигардонии ҳуқуқҳои шаҳрвандон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-ихтиёран истифода бурдан аз хизматрасонии иҷтимоӣ ва рад кардани он;

-инсондӯстӣ, унвонӣ будан ва махфияти хизматрасонии иҷтимоӣ;

-афзалиятнокии пешниҳоди хизмати иҷтимоӣ ба кӯдакон ва ҷавонон, занони ҳомила, пиронсолон ва маъҷубоне, ки дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд;

-дар навбати аввал андешидани чораҳо оид ба пешгирӣ намудани ҳолати душвори зиндагӣ, баланд бардоштани маърифати иҷтимоии аҳоли;

-баробарии шароити фаъолияти ҳадамоти иҷтимоии ҳамаи шаклҳои моликият;

-вусъати ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ба аҳоли.

БОБИ 2. ҲУҚУҚ ВА УЊДАДОРИҲОИ ШАҲРВАНДОН ДАР СОҲАИ ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОӢ

(Қонуни ҶТ аз 13.11.2023 № 1998)

Моддаи 5. Ҳуқуқи шаҳрвандон ба хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шаҳрвандон ҳуқуқи хизматрасонии иҷтимоиро дар низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз рӯи намудҳои асосии он, ки Қонуни мазкур муқаррар кардааст, қафолат медиҳад.

2. Ҳангоми гирифтани хизмати иҷтимоӣ шаҳрвандон ҳуқуқ доранд ба:

-муносибати эҳтиромона ва инсондӯстона аз ҷониби кормандони ҳадамоти иҷтимоӣ;

-интихоби ташкилот ва намуди хизматрасонии иҷтимоӣ ба истиснои мавридҳои, ки дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд;

-гирифтани маълумоти роӣгон оид ба ҳуқуқҳо, уҳдадориҳо, намудҳо ва тартибу шароити расонидани хизмати иҷтимоӣ;

-ризоият барои хизматрасонии иҷтимоӣ;

-рад кардани хизматрасонии иҷтимоӣ;

-махфияти маълумоти хусусияти шахсидошта, ки ҳангоми расонидани хизмати иҷтимоӣ ба корманди ҳадамоти иҷтимоӣ маълум гардидааст;

-ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии худ, аз он ҷумла бо тартиби судӣ.

3. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар асоси мурочиати шаҳрванд, васӣ, парастор, намояндаи дигари қонунии ў, мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ аз ҷониби ҳадамоти иҷтимоӣ амалӣ гардонидани мешавад.

4. Шаҳрвандони хориҷӣ ва шахсони бешаҳрванде, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон доимӣ истиқомат мекунанд, метавонанд дар асоси муқаррароти Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, аз хизматрасонии иҷтимоӣ истифода намоянд *(Қонуни ҶТ аз 13.11.2023 № 1998)*.

Моддаи 6. Ҳуқуқи шаҳрвандон барои гирифтани маълумот оид ба хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Ҳар як шаҳрванд ҳуқуқ дорад, ки аз мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии маҳаллӣ, инчунин мақомоти хизматрасонии иҷтимоӣ оид ба имконият, намуд, тартиб ва шароити хизматрасонии иҷтимоӣ маълумоти роӣгон гирад.

2. Маълумот оид ба хизмати иҷтимоӣ бевосита ба шаҳрвандоне, ки ба хизмати иҷтимоӣ ниёз доранд, аз тарафи кормандони ҳадамоти иҷтимоӣ, вале нисбати шахсони

синнашон ба 16 нарасида ва шахсоне, ки мувофиқи тартиботи муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал доништа шудаанд, ба намояндаи қонунии онҳо расонида мешавад.

3. Шаҳрвандоне, ки ба муассисаҳои будубоши доимӣ ва ё ба муассисаҳои будубоши муваққатии хизматрасонии иҷтимоӣ фиристонида мешаванд, ҳамчунин намояндаи қонунии онҳо бояд бо шароити зист ё будубош дар муассисаҳои мазкур ва бо намудҳои хизматрасонӣ пешақӣ шинос карда шаванд.

Моддаи 7. Ризоият ба хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ ба шартӣ ризо будани шаҳрванд барои истифода бурдан аз хизмати иҷтимоӣ, ба истиснои мавридҳои, ки дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинӣ намудааст, амалӣ гардонида мешавад.

2. Ризоият ба хизматрасонии иҷтимоӣ ба шахсони синнашон ба 16 нарасида ва шахсони бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал доништашуда баъди гирифтани маълумот аз тарафи намояндагони қонунии онҳо, ки дар қисми дуюми моддаи 6 Қонуни мазкур пешбинӣ шудааст, дода мешавад. Ҳангоми муваққатан набудани намояндагони қонунӣ қарор оид ба ризоият аз тарафи мақомоти васоят ва парасторӣ қабул карда мешавад.

3. Ҷойгиркунии дар муассисаи будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ дар асоси аризаи хаттии шаҳрванд, вале шахсоне, ки синнашон ба 16 нарасидааст ва шахсони бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори ғайри қобили амал доништашуда дар асоси аризаи хаттии намояндагони қонунии онҳо амалӣ мегарданд.

4. Ҷойгиркунии шаҳрвандон дар муассисаи будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ бе ризоияти онҳо ва ё бе ризоияти намояндагони қонунии онҳо дар асос ва мувофиқи тартиби дар моддаи 12 Қонуни мазкур, ҳамчунин дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда иҷозат дода мешавад.

Моддаи 8. Даст кашидан аз хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Шаҳрвандон, ҳамчунин намояндагони қонунии онҳо ҳуқуқи даст кашидан аз хизматрасонии иҷтимоиро доранд, ба истиснои мавридҳои, ки дар моддаи 12 Қонуни мазкур пешбинӣ шудааст.

2. Дар мавриди даст кашидани шаҳрвандон, ҳамчунин намояндагони қонунии онҳо аз хизматрасонии иҷтимоӣ оқибатҳои имконпазири қарори қабулкардашон ба онҳо фаҳмонида мешавад.

3. Даст кашидани шаҳрвандон аз хизматрасонии иҷтимоӣ, ки боиси бад шудани вазъи саломатӣ ва ё хавфи таҳдид ба ҳаёти онҳо мегардад, бо аризаи хаттии шаҳрвандон ва ё намояндагони қонунии онҳо ба расмӣ дароварда мешавад, ки қабули маълумотро оид ба оқибати раддияи онҳо тасдиқ менамояд.

Моддаи 9. Махфӣ будани маълумот

1. Маълумоти хусусияти шахсидошта, ки ҳангоми расонидани хизматҳои иҷтимоӣ ба қормандони ҳадамоти иҷтимоӣ маълум гардидааст, иттилооти дорои истифодаи маҳдуд ва махфияти касбӣ ба ҳисоб меравад.

2. Қормандони ҳадамоти иҷтимоӣ, ки махфияти касбиро фош менамоянд, мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 10. Ҳуқуқҳои шаҳрвандоне, ки дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарор доранд

1. Шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта аз ҳуқуқҳои дар моддаи 5 Қонуни мазкур пешбинишуда истифода мекунанд, ҳамчунин ҳуқуқ доранд ба:

-таъмин шудан бо шароити зисти ба талаботу меъёри санитарӣ-гигиенӣ ҷавобгӯӣ;

-нигоҳубин, кӯмаки аввалияи тиббию санитарӣ, дандонпизишкӣ дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ пешниҳодшаванда;

-кӯмаки ройғони махсус, аз он чумла дандонмонӣ (бидуни истифодаи металлҳои киматбаҳо) дар муассисаҳои давлатии тандурустӣ, ҳамчунин ба кӯмаки ройғони протезӣ-ортопедӣ;

-офиятҳои тиббӣ ва мутобиқшавии иҷтимоӣ;

-ихтиёри ширкат намудан ба ҷараёни таъботи меҳнатӣ, бо назардошти вазъи саломатӣ, майлу хоҳиш мувофиқи хулосаи тиббӣ ва тавсияи меҳнатӣ;

-ташхиси тиббӣ мувофиқи нишондоди тиббӣ барои муқаррар ва ё иваз намудани гурӯҳи маъҷубӣ;

-воҳӯрии бемамониат бо адвокат, нотариус, намояндагони қонунии худ, намояндаи иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ходимони ташкилотҳои диние, ки расман ба қайд гирифта шудаанд, ҳамчунин воҳӯрӣ бо ҳешовандон ва шахсони дигар;

-ҷудо кардани хона барои ибодат ва иҷрои суннату маросимҳои динӣ, ки барои гузаронидани онҳо шароити мувофиқи ба тартиботи дохилӣ муҳолифнабударо дорад, бо назардошти манфиати диндорони мазҳабҳои гуногун;

-таъмини таҳсили ройгон барои шаҳрвандони синни мактабӣ, агар онҳо дар муассисаҳои будубоши доимӣ ба муддати дароз ҷойгир шуда бошанд.

2. Кӯдакон ва ҷавонони маъҷубӣ дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта ба гирифтани таҳсилот ва таҳсили касбӣ мувофиқи имконияти ҷисмонӣ ва қобилияти ақлонашон ҳуқуқ доранд.

3. Шаҳрвандони дар муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта, ки ба кӯмаки махсуси тиббӣ ниёз доранд, ба муассисаҳои давлатии ниғадории тандурустӣ барои муоина ва таъботи фиристонида мешаванд.

4. Нисбати шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта ҷудо нигоҳ доштани онҳо бо мақсади ҷазо додан ва ё фароҳам овардани муҳити муносиб барои кормандони муассисаҳои мазкур манъ аст.

Моддаи 10(1). Уҳдадорихои шаҳрвандон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ

(Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998)

Шаҳрвандон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ уҳдадорихои зеринро доранд:

- пешниҳоди маълумоти пурра ва саҳеҳ барои муайян намудани ҳуқуқ ба хизматрасонии иҷтимоӣ;

- риояи қоидаҳои тартиботи дохилӣ дар муассисаҳои хизматрасонии иҷтимоӣ;

- пурра ва саривақт пардохт намудани маблағи хизматҳои иҷтимоии музднок;

- саривақт хабардор намудани ҳадамоти иҷтимоӣ оид ба ҳама гуна вазъият, ки метавонад боиси тағйир ёфтани шароит, тартиб ё катъи расонидани хизматҳои иҷтимоӣ гардад;

- муносибати эҳтиромона ба кормандони ҳадамоти иҷтимоӣ;

- иҷрои уҳдадорихои дигар тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон *(Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998)*.

Моддаи 11. Фаъолияти меҳнати шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта

1. Шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта мувофиқи вазъи саломатиашон дар асоси шартномаи меҳнатӣ метавонанд ба қор қабул карда шаванд.

2. Шаҳрвандони дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарордошта мувофиқи тавсияи тиббӣ ва бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд дар фаъолияти таъботи-меҳнатӣ ширкат намоянд. Ба фаъолияти меҳнатӣ маҷбур намудани шаҳрвандоне, ки дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ қарор доранд, роҳ дода намешавад.

Моддаи 12. Маҳдудкунии ҳуқуқи шаҳрвандон ҳангоми ба онҳо расонидани хизмати иҷтимоӣ

1. Маҳдудкунии ҳукуки шаҳрвандон ҳангоми ба онҳо расонидани хизмати иҷтимоӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ба роҳ монда мешавад ва метавонад дар ҷойгиркунии онҳо бидуни ризоияташон дар муассисаҳои хизматрасонии иҷтимоӣ дар мавридҳои ифода ёбад, ки агар онҳо аз нигоҳубин ва дастгирии ҳешовандонашон ва намояндагони қонуниашон маҳрум бошанд ва дар ин маврид қобилияти мустақилона қонун кардани талаботи ҳаётии худро надошта бошанд (гум кардани қобилияти худхизматрасонӣ ё ҳаракати фаъолна) ва ё бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал доништа шуда бошанд.

2. Масъалаи ҷойгиркунии шаҳрвандон дар муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ бидуни ризоияти онҳо ва ё бидуни ризоияти намояндагони қонуниашон дар асоси нишондоди қисми 1 моддаи мазкур бо пешниҳоди мақомоти ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва ё нигоҳдории тандурустӣ аз тарафи суд ҳал карда мешавад.

3. Аз хизмати муассисаҳои будубоши доимии хизматрасонии иҷтимоӣ даст кашидани шаҳрвандоне, ки қобилияти қонунгардонии талаботи асосии ҳаётии худро гум кардаанд ва ё бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ғайри қобили амал доништа шудаанд, аз рӯи аризаи хаттии намояндагони қонунии онҳо дар мавриде қабул карда мешавад, ки агар онҳо нигоҳубини шахсони номбурда ва барояшон муҳайё кардани шароити зарурии зистро ба ӯҳда гирифта бошанд.

4. Шаҳрвандони дорои бактерия ё вирус, гирифтори бемории доимии майзадагӣ, бемориҳои гузарандаи карантинӣ, намуди хуруҷкунандаи бемории сил, иллати вазнини рӯхӣ, касалиҳои олооти таносул ва ғайраҳо мебошанд, ки дар муассисаҳои махсуси тандурустӣ таъбабат карданро тақозо менамоянд, барояшон расонидани хизмати иҷтимоӣ дар ҳона рад карда мешавад. Дар ин маврид рад кардани хизматрасонии иҷтимоӣ бо ҳулосаи яқҷояи мақомоти ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва комиссияи духтурон-машваратчиёни муассисаи нигоҳдории тандурустӣ тасдиқ карда мешавад.

5. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар ҳона ба шаҳрвандон дар мавриде қатъ карда мешавад, ки агар онҳо меъёр ва қоидаҳои аз тарафи мақомоти хизматрасонии иҷтимоӣ муқаррарнамударо ҳангоми пешниҳоди ин ё он намуди хизмат вайрон кунанд.

БОБИ 3. ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОӢ ВА ХИЗМАТҲОИ ИҶТИМОӢ

(Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998)

Моддаи 13. Намудҳои хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ аз тарафи хадамоти иҷтимоӣ дар намудҳои зерин амалӣ гардонида мешавад:

- хизматрасонии иҷтимоӣ дар ҳона;
- хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши доимӣ;
- хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши муваққатӣ;

2. Тартиби хизматрасонии иҷтимоӣ дар ҳона, дар муассисаҳои будубоши муваққатӣ, муассисаҳои будубоши доимии хадамоти иҷтимоӣ, талабот нисбати қонундони муассисаҳои мазкур, номгӯи хизматҳои пешниҳодшаванда ва қоидаҳои дигари фаъолияти онҳо аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

Моддаи 14. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар ҳона

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар ҳона аз тарафи қонундони хадамоти иҷтимоӣ бо роҳи пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии хусусияти гуногундошта ба шаҳрвандоне, ки муваққатан ва ё доимӣ ба хизматрасонии иҷтимоӣ эҳтиёҷ доранд, анҷом дода мешавад ва бо мақсади истифода бурдан аз шароити табиӣ барои ба муҳит мутобиқшавӣ ва офияти онҳо ва ё барои доимӣ нигоҳ доштани шароити мусоид барои фаъолияти ҳаётии онҳо, барои расонидани ёрӣ ҳангоми ҳолати душвори зиндагӣ, инчунин барои пешгирии қонун кардани ҳолати монанди онҳо гузаронида мешавад.

2. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар ҳона аз ҷониби қонундони хадамоти иҷтимоӣ ҳамчунин ба шаҳрвандони яққаву танҳо ва шаҳрвандоне, ки аз сабаби пирӣ, беморӣ,

маъҷубӣ ва мавридҳои дигари ҳолати душвори зиндагӣ ба худхизматрасонӣ қодир нестанд, ба ҷо оварда мешавад.

Моддаи 15. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши доимӣ

Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши доимии хадамоти иҷтимоӣ аз тарафи кормандони хадамоти иҷтимоӣ бо роҳи пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии хусусияти гуногундошта нисбати шаҳрвандоне, ки дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд ва дигар муштариёни хадамоти иҷтимоӣ, ки қисман ва ё пурра қобилияти худхизматрасониашонро гум кардаанд ва ба нигоҳубини доимии беруна эҳтиёҷ доранд, бо роҳи таъмин ва ташкил намудани шароити фаъолияти ҳаётӣ, ки ба синну сол ва вазъи саломатии онҳо мувофиқ аст, ҳамчунин ташкили хӯрок ва нигоҳубин, фаъолияти меҳнатии мувофиқи тавоноӣ, чорабиниҳои фароғатӣ ба амал бароварда мешавад.

Моддаи 16. Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши муваққатӣ

Хизматрасонии иҷтимоӣ дар муассисаҳои будубоши муваққатии хадамоти иҷтимоӣ аз тарафи кормандони хадамоти иҷтимоӣ бо роҳи пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии хусусияти гуногундошта ба шаҳрвандоне, ки дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд, ҳамчунин фаъолияти мӯътадили ҳаётии худро мустақилона нигоҳдорӣ менамоянд ва ба расонидани ёрӣ дар марҳилаҳои аввали пеш омадани мушкilot ва бӯҳрони иҷтимоӣ эҳтиёҷ доранд, ба амал бароварда, барои пешгирӣ кардани ҳолати душвори зиндагӣ кӯмак расонида мешавад.

Моддаи 17. Хизматҳои иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ бо роҳи ба аҳоли пешниҳод намудани хизматҳои иҷтимоии маишӣ, тиббӣ ва санаторӣ - солимгардонӣ, фарҳангӣ, таълимӣ, ҳуқуқӣ, варзишӣ - солимгардонӣ ба амал бароварда мешавад.

2. Хизмати иҷтимоӣ метавонад дар алоқамандии гуногун ҳангоми тадбирҳои зерин пешниҳод карда шавад:

-роҳбаладии иҷтимоӣ (парасторӣ) - ҳамчун маҷмӯи хизматҳои иҷтимоии хусусияти дарозмуддат ва такроршавандадошта, ки ба шаҳрванд бо мақсади пешгирии ҳолати душвори зиндагӣ расонида мешавад;

-мутобиқшавӣ ва офияти иҷтимоӣ - ҳамчун маҷмӯи хизматҳои иҷтимоии хусусияти дарозмуддат ва такроршавандадошта, ки ба шаҳрванд бо мақсади барқарор намудани фаъолияти муқаррарии ҳаётии ӯ пас аз ҳолати душвори зиндагӣ расонида мешавад.

3. Номгӯӣ ва намудҳои хизматҳои иҷтимоиро, ки аз ҷониби давлат қафолат дода шудаанд, талаботро нисбати ҳаҷм, сифат ва беҳатарии онҳо, ихтисоси кормандон ва талаботи дигарро бо мақсади риояи озодӣ ва ҳуқуқҳои шаҳрвандонро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

4. Хизматҳои иҷтимоии фаврии яқдафъаина ба шаҳрвандони дар ҳолати душвори зиндагӣ қарордошта, ки бо вазъияти ба ҳаёт ва саломатии онҳо таҳдидунонда дучор шудаанд, бе талаб намудани ягон уҳдадорӣ аз онҳо, расонида мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 13.11.2023 № 1998*).

5. Ба хизматҳои иҷтимоии фаврии яқдафъаина таъмин намудан бо хӯроки гарм ё маҷмӯи маҳсулоти хӯрока, либос, пойафзол ва дигар маводи зарурии аввалиндараҷа, мусоидат барои дарёфти ҷойи зисти муваққатӣ, гирифтани кӯмаки ҳуқуқӣ бо мақсади химояи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии гирандаи кӯмаки иҷтимоӣ, мусоидат барои гирифтани кӯмаки равонии фаврӣ бо ҷалби равоншиносон ва дигар хизматҳои иҷтимоии фаврӣ дохил мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 13.11.2023 № 1998*).

Моддаи 18. Пардохти музди хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоӣ аз ҷониби хадамоти иҷтимоӣ метавонад ба таври ройгон ва музднок ба амал бароварда шавад.

2. Хизматрасонии иҷтимоии ройгон - расонидани хизматҳои иҷтимоӣ бе ҷалби маблағи шахсии шаҳрвандон буда, аз ҳисоби маблағи бучети давлатӣ амалӣ гардонида мешавад.

3. Дар хадамоти иҷтимоии давлатӣ хизматрасонии иҷтимоии ройгон дар асоси тартиби муқаррарнамудаи моддаи 19 Қонуни мазкур амалӣ мегардад. Тартиб ва ҳаҷми пешниҳоди хизматрасонии ройғони иҷтимоиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

4. Хизматҳои иҷтимоии музднок дар хадамоти иҷтимоии давлатӣ аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон расонида мешаванд.

5. Тартиби пешниҳоди хизматҳои иҷтимоӣ дар хадамоти иҷтимоии шакли дигари моликият аз ҷониби онҳо мустақилона муқаррар мегардад, ки он набояд ба санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат кунад.

Моддаи 19. Асосҳо барои хизматрасонии иҷтимоии ройгон дар хадамоти давлатии иҷтимоӣ

1. Хизматрасонии иҷтимоии ройгон дар хадамоти давлатии иҷтимоӣ ба шахсони зерин пешниҳод карда мешавад:

-ба шахрвандоне, ки аз сабаби пиронсолӣ, беморӣ, маъҷубӣ, надоштани хешовандоне, ки ба онҳо кӯмак расонида, нигоҳубин карда метавонанд;

-ба шахрвандоне, ки ба сабаби офати табиӣ, фалокат, низоъҳои гуногуни иҷтимоӣ дар ҳолати душвори зиндагӣ қарор доранд;

-ба кӯдакон, ҷавонон ва занони ҳомилаи дар ҳолати душвори зиндагӣ қарордошта.

2. Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ метавонад номгуӣ иловагии хизматҳои ройғони иҷтимоӣ ва асосҳои пешниҳоди онҳоро муқаррар намояд.

БОБИ 4. ТАШКИЛИ ХИЗМАТРАСОНИИ ИҶТИМОӢ

Моддаи 20. Низоми хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Низоми хизматрасонии иҷтимоӣ ба шахрвандон ба истифода ва рушди ҳама гуна шаклҳои моликият асос ёфта, аз хадамоти давлатӣ ва ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ иборат аст.

2. Давлат рушди хадамоти иҷтимоиро новобаста аз шакли моликият дастгирӣ ва ҳавасманд менамояд.

Моддаи 21. Низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ

Низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз мақомоти ваколатдор дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, аз мақомоти хизматрасонии иҷтимоии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, инчунин аз муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ иборат мебошад.

Моддаи 22. Салоҳияти мақомоти ваколатдори ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ

Ба салоҳияти мақомоти ваколатдори ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ дохил мешаванд:

-таҳия ва татбиқ намудани сиёсати давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ва назорати иҷрои онҳо;

-таҳия ва амалигардонии барномаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ;

-муқаррар намудани тартиби ҳамоҳангсозии фаъолият ва таъмини усули хизматрасонии иҷтимоӣ;

-муқаррар намудани тартиби иҷозат барои фаъолияти хизматрасонии иҷтимоӣ;

-муқаррар намудани низоми ягонаи давлатии ҳисоби оморӣ ва ҳисоботдиҳӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ;

-идора ва таъмини фаъолияти муассисаҳои хизматрасонии иҷтимоӣ, ки тахти моликияти давлатӣ қарор доранд.

Моддаи 23. Салоҳияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои таъмини сифат ва дастрасии хизматрасонӣ, рушди хизматрасонии иҷтимоӣ дар маҳалли тобеият масъул буда, назорати

риояи талаботи давлатии хизматрасонии иҷтимоиро дар низоми хизматрасонии иҷтимоии давлатӣ ва ғайридавлатӣ таъмин менамоянд.

Моддаи 24. Низоми ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Низоми ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ ташкилотҳои хизматрасонии иҷтимоиро, ки фаъолиятшон ба моликияти ғайридавлатӣ асос ёфтааст, ҳамчунин шахсонро, ки дар соҳаи хизматрасонии иҷтимоӣ ба тарзи хусусӣ фаъолият мекунад, муттаҳид менамояд.

2. Ташкили субъектҳои низоми ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ ва фаъолияти онҳо мувофиқи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешавад.

Моддаи 25. Маблағгузори низоми хизматрасонии иҷтимоӣ

1. Низоми давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз ҳисоби буҷети давлатӣ маблағгузорӣ карда мешавад.

2. Ташкилотҳои ғайридавлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз ҳисоби сарчашмаҳои, ки ҳуҷҷатҳои таъсисии онҳо пешбинӣ намудаанд, маблағгузорӣ карда мешаванд.

3. Муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ аз рӯи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон бо қитъаҳои замин, молу мулкҳои барои иҷрои вазифаҳои оинномавии онҳо зарур таъмин карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998*).

4. Намуди фаъолияти муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоиро дигар қардан мумкин нест.

5. Муассисаҳои давлатии хизматрасонии иҷтимоӣ ҳуқуқ надоранд молу мулкшонро, ки бо ҳуқуқи идоракунии оперативӣ ба онҳо мансубанд, ба ғарав монанд ва ба иҷора диҳанд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998*).

6. Сарчашмаҳои иловагии ғайрибуҷетии маблағгузори ҳадамоти иҷтимоӣ маблағҳои мебошанд, ки аз ҳисоби грантҳо, даромад аз соҳибкорӣ, маблағҳои, ки ҳамчун ҳаққи хизматҳои иҷтимоӣ дохил шудаанд, маблағҳои хайриявӣ, сарчашмаҳои дигар, ки қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон манъ намекунад, ворид мешаванд.

БОБИ 5. ҲУҚУҚ ВА ҶАДДАДОРИҲОИ КОРМАНДОНИ ҲАДАМОТИ ИҶТИМОӢ

Моддаи 26. Ҳуқуқҳои қормандони ҳадамоти иҷтимоӣ

1. Қормандони ҳадамоти иҷтимоӣ ҳуқуқ доранд ба:

- таъмин қардани шароити фаъолияти худ мувофиқи талаботи муҳофизати меҳнат;
- қор дар асоси шартномаи меҳнатӣ;
- ҳимояи шаъну шарафи қасбии худ;
- ғирифтани қарақай таҳассусӣ қар вақти мувофиқат қардан ба сатҳи тайёрии тақрибавӣ ва назариявӣ;
- тақмилдиҳии қонишу малақай қасбӣ;

2. Қоида ва тартиби қуброни қароқоти вобаста ба иҷрои ӯҳдадорихои қасбӣ, қамчунин қаролату имтиёзи қормандони низоми давлатии ҳадамоти иҷтимоиро Ҳуқумати Қумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

3. Қаролат ва имтиёзоти қормандони ҳадамоти иҷтимоии намудҳои дигари молиқиятро давлат ва муассисони онҳо қар асоси шартнома муқаррар менамоянд.

Моддаи 27. Ҷҳдадорихои қормандони ҳадамоти иҷтимоӣ

Қормандони ҳадамоти иҷтимоӣ ӯҳдадоранд:

- тартиби муқаррарнамудаи хизматрасонии иҷтимоиро риоё намоянд;
- маълумотеро, ки маҳфияти қасбӣ ҳисоб меёбад, қангоми набудани нишонаҳои амале, ки қонунгузори Қумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ қардааст, қош нақунанд;
- ба ғирандағони хизматҳои иҷтимоӣ бо эҳтиром ва инсондӯстона муносибат қунанд, ба амалиёте, ки ба онҳо қарар ва ё осеб мерасонад, роҳ надиханд (*Қонуни ҚТ аз 13.11.2023 № 1998*).

БОБИ 6. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 28. Қавобғарӣ барои вайрон қардани Қонуни мазқур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур бо тартиби муқарраркардаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 29. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Раҳмонов

ш. Душанбе

5 январи соли 2008 № 359